

Derleme Makale

Londra'daki Göçmen Çocuklara Ekosistem Penceresinden Bakmak***

Öz

Bu çalışmada Türkiye'den İngiltere'ye göç olgusu ile ilgili çalışmlar, raporlar, kitaplar, lisansüstü tezler, makaleler, örnek olay ve durumlar incelenmiştir. Bu doğrultuda İngiltere çocuk koruma sisteminde çocukların yeri Londra özelinde betimlenmiş ve incelenmiştir. İngiltere'nin politik yapısı ve Türkiye'den göç eden nüfusun burada yoğunlaşması çalışmanın ana odağını Londra olarak sabitlemiştir. İngiltere'deki çokkùltürlü ortamda gettolaşmış ve Türkiyeliler açısından politize olmuş bir ulusaşırı mekân olarak Londra'da çocukların sosyal uyum sorunları incelenmiş, mevcut durum ekosistem kuramının mezo (aile, küçük grup ve topluluklar) ve makro (Türkiyeli göçmen çocukların çocuk politikasındaki yeri) boyutları üzerinden analiz edilmiştir. Türkiye'den İngiltere'ye göçün sosyopolitik nedenleri ele alınmış, tarihsel arka plan çerçevesinde İngiltere'nin göçmen çocuk politikası irdelenmiştir. Taranan dokümanlar ekosistem perspektifinde tartışılarak sosyal uyum ve çocuk koruma sistemi bağlamında yorumlanmıştır. İncelemeler sonucunda; İngiltere'nin çocuk koruma sisteminin Türkiyeli çocuklar için yetersiz kaldığı, Londra'daki getto kültürü, çeteleşme, madde kullanımı, dil sorunu, güçlü bir etnik ekonomi ve kayıt dışı yaşam gibi yapısal problemlerin varlığı öne çıkmaktadır. Bu bağlamda Londra'daki Türkiyeli göçmen çocuklar için sosyal uyumlarının gerçekleştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Fatmanur ALSANCAK*
Zehra Nur KESKİN**

***Bu çalışmada Türkiyeli olmak, etnik kökenler ve aidiyetler ayrıt edilmeksizin "doğum yerinin Türkiye olması" ve "göç eden kaynak ülkenin Türkiye olması" bağlamında ele alınmaktadır. Türkiye'den yurt dışına göç etmiş ailelerin çocukları da diğer göçmen çocuklarıyla benzer risklerle ve problemlerle karşı karşıyadır. Bu çalışmanın özneleri olan "Londra'daki Türkiyeli göçmen çocuklar", Türkiye'den çeşitli yollarla ve nedenlerle İngiltere'ye göç eden Türk ve Kürt kökenli ailelerin çocuklarıdır. İngiltere'ye göç eden Türkiyeli göçmenlerin Londra'daki belli bölgelerde yoğunlaşması nedeniyle, İngiltere'deki Türkiyelilere dair literatürden edinilen bilgilerden ekseriyeti Londra'daki Türkiyeli göçmenlerle ilgilidir. Bundan sebeple bu çalışmanın da odağı Birleşik Krallık ya da İngiltere değil Londra olmuştur.

*Arş. Gör.,
Sakarya Üniversitesi,
Sosyal Hizmet Bölümü,
E-mail:fatmanuralsancak@
sakarya.edu.tr,
ORCID:0000-0002-1414-3358.

**Sosyal Çalışmacı,
E- mail: zehranurkara17@gmail.
com, ORCID:0000-0001-9636-1975.

Anahtar Kelimeler: Göçmen Çocuk, Londra, Sosyal Uyum, Sosyal Hizmet.

Geliş Tarihi: 08.05.2023
Kabul Tarihi: 18.06.2023

Alsancak, F. & Keskin, Z. N. (2023). Londra'daki göçmen çocuklara ekosistem penceresinden bakmak. *Medya ve Kùltür*. 3 (1), 42-66

Viewing Migrant Children in London from Ecosystem Perspective

Abstract

Fatmanur ALSANCAK*
Zehra Nur KESKİN**

In this study, research on migration from Türkiye to the UK has been examined and reports, books, postgraduate studies, articles, and sample cases have been reviewed through document analysis. Accordingly, the place of children in the UK child protection system has been described and examined with a specific focus on the situation in London. The political structure of the UK and the concentration of the Turkish migrant population in London have fixed the main focus of the study on London. The social integration problems of children in London, which has become a transnational space that has been ghettoized and politicized for Turks due to the multicultural environment in the UK, have been analysed through the meso (family, small groups, and communities) and macro (the place of Turkish migrant children in child policy) dimensions of the existing ecosystem theory. The socio-political reasons for migration from Türkiye to the UK have been discussed, and the UK's immigrant child policy has been examined within the historical background. The analysed documents have been discussed from an ecosystem perspective and interpreted in the context of social cohesion and child protection system. The presence of structural problems such as ghetto culture, gang formation, substance use, language barriers, strong ethnic economy, and informal living highlight the inadequacy of the UK's child protection system for Turkish migrant children in London. Recommendations have been made for the realization of social cohesion for Turkish migrant children in London.

*Res. Asst., Sakarya University,
Department of Social Work,
E-mail:fatmanuralsancak@sakarya.
edu.tr,
ORCID:0000-0002-1414-3358.

**Social Worker,
E-mail: zehranurkara17@gmail.com,
ORCID:0000-0001-9636-1975.

Key words: Migrant Child, London, Social Cohesion, Social Work.

Received: 08.05.2023
Accepted: 18.06.2023

1- Giriş

Türkiye'nin Batı Avrupa ülkeleriyle yaptığı ikili anlaşmalar yoluyla 1960'lı yıllarda başlayan yurt dışına emek göçleri uzun vadede çok boyutlu bir kimliğe sahip olmuştur. Göçün ekonomikleştirilmesinin bir kurbanı olarak bu dönemdeki göçlerde bireylerin ve ailelerin iyilik hâlleri ihmal edilmiş ve ülkelerin çıkarları insan haklarından daha öncelikli hâle gelmiştir.

1960'lı yıllarda başlayan Türkiye'den yurt dışına göçlerin profilleri hem göç edilen ülkenin koşullarına hem de yapılan göçün niteliğine göre farklılıklar arz eder. Örneğin göç, zorunlu göç edenler ile gönüllü göç eden toplumlarda çok farklı izler bırakabilir (Adıgüzel, 2010). Çoğunlukla kısa süreli emek göçleri olarak başlayan bu dönemlerdeki göçlerin zamanla kalıcı hâle geldiği ve böylece başta Almanya olmak üzere Hollanda, Avusturya, Fransa ve İsveç gibi ülkelerde ikinci, üçüncü ve hatta dördüncü nesil Türkiyeli göçmenlerden bahsedilir olduğu görülmektedir.

Türkiye'den İngiltere'ye yapılan göçler 1920'lerden 1960'ların sonuna değin İngiltere'de ekonomik nedenlerle -özellikle Kıbrıslı Türklerin tekstil fabrikalarında çalışmak üzere- yapılmıştır. İlk göçlerin ardından önce 1970'lerin başındaki çeşitli çatışmalar nedeniyle Aleviler, daha sonra 1980 askeri darbesinin ve dönemin baskıcı ortamının mağduru Türk ve Kürt kökenli bireyler Türkiye'den İngiltere'ye, çoğunlukla iltica yoluyla göç etmişlerdir. 1990'lı yıllarda Türkiye'deki Kürt kökenli bireylere yönelik hak ihlalleri sebebiyle de İngiltere'ye iltica göçleri yaşanmıştır (Şimşek, 2016). Son olarak 1990'ların sonlarından itibaren devam eden göçlerin genel karakteristiği düzensiz göçlerle, ekonomik ve politik iltica göçleri etrafında şekillenmiştir (Uysal, 2016a).

Adıgüzel (2010), Almanya'daki ve İngiltere'deki Türkiyeli göçmenlerin kimlik algılamalarını karşılaştırmalı olarak incelediği araştırmasında İngiltere'yi siyasi koşullara vurgu yaparak dönemin ana akım göç tipolojisini yansıtan Almanya örneğinden; süreklilik, bireysellik, zorunluluk ve yasa dışılık bağlamında ayırır. Bu noktada Türkiye'den İngiltere'ye göç tecrübesinde özel olarak; kayıt dışı yaşama, radikalleşmeye, yoğun siyasal ve mezhepsel çatışma ortamına da dikkat çekilebilir. Bilecen'in (2016), 213 katılımcıdan elde ettiği verilere göre ise İngiltere'ye göçlerde politik nedenler de var olmakla birlikte %56,8 oranında ekonomik nedenlerin ağırlıklı olduğu ortaya çıkmaktadır. Türkiye'den İngiltere'ye göçün çoğunlukla "daha iyi bir yaşama erişme" umuduyla yapıldığı görülmektedir. Bu süreçte çocukların göç sonrasında yaşadıkları ortama uyumu göz ardı edilen hususlardan birisidir.

İngiltere'deki Türkiyeli topluluğun göç profili, diğer Avrupa ülkelerine yapılan göçlerden önemli noktalarda ayrılmaktadır. Ayrılan bu noktalardan biri birinci dönem göçlerin çoğunun ikili anlaşmalar yoluyla değil bireysel yollarla ve zincirleme bir şekilde gerçekleşmiş olmasıdır (Uysal, 2016a). Zincirleme göçler nedeniyle İngiltere'deki Türkiyeli nüfusun ülke genelinde homojen bir yayılmadan ziyade önemli ölçüde Kuzey Londra'da toplandığı görülmektedir. Bir diğer önemli ayrışma noktası ise kayıt dışı yaşamdır. İngiltere'ye göçlerde düzensiz göçün öne çıkması Türkiyeli göçmenlerin sosyal gerçekliklerinde ve sosyal işlevselliklerinde büyük bir öneme sahiptir. Düzensiz göç ve kayıt dışı yaşam Londra'daki Türkiyelileri sosyoekonomik açıdan incinebilir hâle getiren sorun alanlarından biridir. Son olarak, Londra'da Kıbrıslı Türklerin varlığı da Londra'daki Türkiyeli göçmenleri; istihdam, hâkim kültürle etkileşim, sosyal sermaye

oluşturma ve sosyal uyum süreçleri açısından etkileyen özel bir göç unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır (Enneli, 2010).

Bir yandan göç sürecinde yaşananlar ailelerde çeşitli izler bırakırken diğer yandan göç edilen ülkenin özellikleri göçmenleri kuşatmakta ve etkilemektedir. İngiltere'nin sosyal refah modelinden Londra'nın iklimine kadar birçok unsur göçmenlerin hayatında yer edinmektedir. Göç sonrasında, ev sahibi ülkede aileler çeşitli kurumsal sistemlerle karşılaşmaktadır. Türkiye'nin kırsal bölgelerinden göç eden Türkiyeli aileler (Abadan-Unat, 2017) hem çokkültürlü bir şehir olarak Londra ile hem de çocuk ve aile kavramlarına dair sosyal gerçekliğin farklılaştığı bir ülke ile karşılaşmaktadır. Bu sistemlerden en önemlisi göçmen çocukları da içine alan çocuk koruma sistemidir.

Göç süreçlerinin ve hedef ülkede yaşanan yeni yaşam deneyimlerinin çocukların hayatları üzerinde önemli etkisi olduğu bilinmektedir. Erken yaşam dönemlerinde göçmen çocukların eşitsizlik içeren şartları, sosyal destek yetersizliği, yoksulluk, ayrımcılık ve stres gibi göçmenlerin hayatında sıklıkla görülen faktörlerle tanışmaları onları incinebilir hâle getirmektedir.

Londra'da yaşayan Türkiyeli göçmen çocukların buldukları ortam onları birçok noktada farklı coğrafyalarda yaşayan diğer Türkiyeli göçmen çocukların karşı karşıya oldukları durumlardan ayırmaktadır. Buna karşın genel olarak göç çalışmalarında çocukların bir özne olarak incelenmesindeki eksiklikler (Uysal, 2016b) ve özel olarak İngiltere'ye Türkiye'den göçün kısa tarihi sebebiyle literatürde Londra'da yaşayan Türkiyeli çocuklara dair çalışmaların azlığından bahsedilebilir. Bu çalışmada göçmen çocuklar, kendi kimliklerini inşa eden ve göç ettikleri ülkede yaşayabilecekleri incinebilirliklere karşı "çevreleri içinde" ele alınan bireylerdir. Sosyal hizmet disiplininin temel dayanağı olan sosyal adalet ve insan hakları -daha özelden çocuk hakları- kavramları temelinde ele alınan bu çalışma Londra'daki Türkiyeli göçmen çocukların yaşadıkları sosyal uyumlarına¹ ilişkin -literatürde sınırlı çalışma olduğu da düşünüldüğünde- bir giriş mahiyetindedir. Bu sorunların nedenlerinin daha iyi anlaşılması için Londra'nın sosyal ve politik özelliklerinin kimlik inşasına etkileri üzerinde düşünülmelidir.

2- Yöntem

Bu çalışma genel amacı doğrultusunda nitel desende tasarlanmıştır. Londra'da yaşayan göçmen nüfus içinde Türkiye'den göç eden ailelerin çocuklarına ilişkin yapılan çalışmalar incelenmiştir. Çalışmada Londra'ya Türkiye'den göç olgusu ile ilişkili gazete haberleri, dergiler, internet haberleri, sivil toplum ve devlet yayın organlarının raporları, gelişmeler ve istatistiksel veriler taranmıştır. Doküman incelemeleri kapsamında İngiltere'ye göçte politize bir alan olarak Londra özelinde Türkiyeli çocukların içinde buldukları koşullara dair çalışmalar araştırılmış ve bu çalışmaların analizinde doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Sosyal inşacı paradigmanın benimsendiği nitel araştırmalarda yaşamın toplumsal bağlamları analiz

¹ Bu çalışmanın ana ekseninde yer alan sosyal uyum kavramı göç literatüründe sık yer alan bir terim olan "social cohesion" kavramından farklı bağlamda ele alınmakta, Londra'da yaşayan Türkiyeli çocukların sosyal işlevselliklerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Ekosistem teorisinde yer alan adaptasyon terimine paralel olarak uyum, ortak aidiyet hissinden ziyade birey-çevre uyumu açısından ele alınmıştır. Nitekim sosyal hizmetin temel hedeflerinden birisi kişilerin sosyal uyumları ve gelişimlerini destekleyerek güçlenmelerini sağlamaktır. Göç sürecinde entegrasyona alternatif olarak sosyal kohezyon tartışması çalışmanın sınırları dışında bırakılmıştır.

edilmektedir. Bu analiz yöntemlerinden birisi örgütsel dokümanların analizidir. Miller (1997) bu dokümanları toplumsal gerçeklik algılarımızı yeniden yapılandırdığımız, bu algıları devam ettirdiğimiz, itiraz ettiğimiz ve onları değiştirdiğimiz anlamlandırma etkinlikleri olarak nitelendirmektedir. Bu metinler kendi başına araştırma gerektiren sosyal olarak yapılandırılmış gerçekliklerdir. Çocukların İngiltere çocuk koruma sistemindeki yeri Londra özelinde betimlenmiş ve incelenmiştir. İngiltere'nin politik yapısı ve Türkiye'den göç eden nüfusun Londra'da yoğunlaşması çalışmanın ana odağını Londra olarak sabitlemiştir. Bu doğrultuda yapılan tarama ile 4 kitap, 14 makale, 13 rapor, 1 doktora tezi ve 1 görsel yayın (YouTube) olmak üzere 33 ayrı dokümana ulaşılmıştır. 2004-2023 yılları arasında yapılan bu çalışmalar İngiltere ve daha özelde Londra odaklı göç olgusu üzerinedir.

Taranan tüm dokümanlar² sosyal uyum sorunları genel çatısı altında göçmenlik, çokkültürlü yaşam deneyimleri, eğitim, çalışma yaşamı ve toplumsal yaşam pratikleri altında gruplandırılarak analiz edilmiştir. Bu gruplandırma neticesinde ortaya koyulan bulgular iki ana başlık altında yeniden değerlendirilmiş, İngiltere'de çocuk koruma sistemi ve Londra'da yaşayan göçmen Türk nüfusunun sosyal uyum sorunları tartışılmıştır. Elde edilen bu veriler ışığında betimsel çıkarımlarda bulunulmuş, ortaya koyulan bulgular sosyokültürel çalışmalarda sıklıkla kullanılan ekosistem teorisi perspektifinden ele alınarak yorumlanmıştır. Araştırma, bilginin fonksiyonu bakımından betimsel bir çalışmadır.

Ekosistem teorisi, toplum içi/toplumlar arası sosyal işlevsellikleri ve uyumu inceleyen ve bireyi tek başına değil diğer sistemlerle bağlantılı olarak ele alan disiplinlerarası bir yaklaşımdır. İnsan davranışlarına dair çalışmalarda bireylerin toplumla bütünleşmesinde birey, çevresi içinde (individual-in-environment) ele alınmakta, alt ve üst sistemler ile ilişkisinde adaptasyon, etkileşim, aktarım, stres, baş etme mekanizmaları ve karşılıklı bağımlılık kavramları ile değerlendirilmektedir. Yine göç gibi karmaşık sosyal olgularda ekosistem teorisinin mikro, mezo ve makro boyutları bir arada ele alınmakta, göçmenin çevre ile ilişkisine odaklanılmaktadır. Londra'daki göçmen çocuk olgusunun karmaşık yapısı da konunun ekosistem teorisi üzerinden incelenmesine olanak tanımaktadır. Çalışmada elde edilen dokümanlarda ortaya koyulan bakış açıları çocuk-göçmen odağında ekosistem yaklaşımının vurguladığı sosyal uyum kavramıyla tartışılmıştır.

3- Türkiyeli Çocukların Kimlik Oluşumunda Etkili Bir Faktör ve Politize Bir Alan Olarak Londra

Londra 100'ü aşkın dilin konuşulduğu çokkültürlü bir kent olarak bilinmektedir. Türkiyeli göçmen çocuklar her ne kadar İngiltere'de yaşıyor ve sosyal sistemlere dâhil oluyorsa da Londra'nın belli bölgelerinin "küçük bir Türkiye gibi"³ olduğu ifade edilmektedir. İngiltere'de yaşayan göçmen nüfusun içinde diğer etnik gruplara nazaran sayıca az olan Türkiyeli göçmenlerin⁴ yaşadıkları bölgenin "küçük bir

² Doküman künyesi olarak çalışmanın sonunda paylaşılmıştır.

³Türkiyeli topluluk İngiltere'de ülke geneline eşit dağılmış değildir. Zincirleme göçle ilişkili olarak sosyal ağlar, akrabalık ilişkileri aracılığıyla Türkiyeliler Londra'nın belirli mahallelerinde yoğunlaşmıştır (Yılmaz, 2004).

⁴Nüfus sayımlarında, tüm etnik gruplar içinde (yaklaşık 7 milyon) Türkiyeliler, sayıca az olmaları dolayısıyla "diğer" kategorisine girerler (United Kingdom Government, 2011). Türkiyeli göçmenlerin sayısı, bu çalışmanın konusu olmayan çeşitli nedenlerden dolayı tartışmalıdır. 2011 yılında yapılan nüfus sayımlarına göre

Türkiye” olarak betimlenmesinde bu göçmenlerin önemli bir kısmının Londra’da yaşamasının ve Londra’ya Türkiyeli göçün zincirleme yoğunlukta olmasının etkili olduğu ifade edilebilir (Adıgüzel, 2010). Şimşek (2016)’in yaptığı alan araştırmasında, bu yapılaşmanın Türkiyeli göçmen çocuklara hem olumlu anlamda güven hem de olumsuz anlamda toplumsal denetimin yoğunluğu dolayısıyla kısıtlanma hissi verdiği ifade edilmiştir.

Bu heterojen kentin içinde gettolaşmış hâlde bulunan Türkiyelilerin de kendi içinde heterojen bir yapıya sahip olduğunu söylemek mümkündür. Genel olarak Sünnilik ya da Alevilik çerçevesinde çeşitlenen inanç kökenli kimlikler ve Kıbrıslı Türk, Türkiyeli Türk ve Türkiyeli Kürt etnik kimlikleri bu heterojenliği sağlayan önemli belirleyicilerdir (Şeker & Sirkeci, 2014; Şimşek, 2016; Uysal, 2016a). Politik, etnik, dini veya sosyal olmak üzere farklılaşan amaçlarla kurulan göçmen dernekleri de Türkiyeli çocukların kimlik oluşumunda etkili olan bir diğer unsurdur. Literatürde göçmen derneklerinin kurslar ve etkinlikler düzenleme, sosyal destek gibi olumlu ve ayırıştırıcı bir ortam yaratma gibi olumsuz etkilerinden (Kalem, 2015) söz edilmekle birlikte artık ağırlaşan çalışma koşulları nedeniyle sosyalleşmeye fırsat bulamayan Türkiyeli göçmenler arasında etkisinin azaldığını ifade eden (Bilecen, 2016) çalışmalar da mevcuttur.

Sünnilik ve Alevilik gibi çeşitli inanç kimliği belirleyicilerinin dışında cemaatlerin ve tarikatların da toplumsal ayrışmalarda rol oynadığı görülmektedir ve bu durumlar yalnızca bireysel tercihler olarak kalmayıp sıklıkla grup düzeyinde ayrışmalara neden olmaktadır. Çoştı (2009) Londra’da Türkçe konuşan topluluğa ait faaliyet gösteren dokuz dinî organizasyonu incelediği araştırmasında birleştirici özelliği de bulunan bu yapıların Londra’da yaşayan Türkiyeli çocuklara ve ailelerine yönelik dinî, kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlediğini ifade eder. Dinin sosyal kimliğin bir parçası olarak bireylerin yaşam doyumları için olumlu bir yordayıcı, aynı zamanda iç grupla bütünleşme, dış grupla ayrışma gibi sonuçlarının olduğu ifade edilmektedir. Birinci kuşak olarak da tanımlanan kendi içinde Kürt etnik kimliğine ve Alevi inanç sistemine sahip göçmenler için daha kuvvetli olan etnik/dinî kimlik belirleyicilerinin ikinci ve üçüncü kuşak Türkiyeli çocuk ve gençler için aşınmakta olduğu ifade edilebilir. Şeker ve Sirkeci’nin (2014) çalışmalarındaki bulgulara göre “öteki” ile iletişimde ayırma stratejileri geliştirdiği görülen birinci kuşak için kabullenmesi zor olsa da İngiltere’de doğup büyüyen Türkiyeli çocuklar, her göçmen çocuk gibi kendi çoklu kimliklerini inşa etmektedir.

Şimşek’in (2016) Londra’daki Türkiyeli çocukların da yoğun olarak bulunduğu Hackney, Haringey ve Enfield’da yaşayan Kıbrıs Türkü ve Türkiyeli çocuklarla yaptığı alan araştırmasında Türkiyeli çocukların ve gençlerin kimliklerini etnisiteye, konuşulan dile ya da evrensel insanlık değerlerine bağlayabildiklerini gözlemlemiştir. Evde izledikleri televizyon kanalları ya da kahvaltıda yedikleri yemeklerden yola çıkarak kimliklerini gündelik yaşam pratikleriyle de tanımlayabilen göçmen çocuklardan bazıları ise kendilerini Britanyalı-Türk olarak tanımlayabilmektedir. Bu

yaklaşık 56 milyonluk nüfusa sahip olan Birleşik Krallık’taki Türkiyeli nüfusu; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2018) raporuna göre yaklaşık 100 bindir, detaylı bir nüfus araştırması yaptığı çalışmasında Uysal (2016a) ise bu sayıyı 120.000 olarak kabul eder. Yılmaz (2004) Britanyadaki toplam Türk sayısının 250 bin-300 bin arasında olduğunu belirtse de bu sayı 1991 nüfus sayımına dayandırılmaktadır ve gerçeği yansıttığını söylemek güçtür.

tanımlamalar da göstermektedir ki kültür ve kimlik etnisiteye indirgenirse göçmen çocuğu olmanın getirdiği zenginlik örselenecektir. Bu bulgulara paralel olarak Uysal (2016b) da yaptığı alan araştırmasında çocukların iklime göre veya en çok eğlendikleri arkadaşlarının Londra'da/Türkiye'de olmalarından yola çıkarak duygusal coğrafyalarını şekillendirebildiklerini ifade etmektedir. İki araştırmada da ailelerin çocuklarının kimliklerini kaybetmelerine dair duyduğu endişeden bahsedilmekte ve çocukların öznel kimliklerine saygı duyulması gerektiği ifade edilmektedir. Çocuğu özne olarak algılayan bu yaklaşım, çocukların kutuplaşmış bir ulusaşırı alan olarak “gurbette” aileleriyle sağlıklı iletişim kurabilmeleri için önem taşımaktadır. Zira kuşaklararası çelişen beklentiler çatışmalara neden olabilmekte ve bu çatışmalar çocukları güvensiz sosyal ortamlara sürükleyebilmektedir (Enneli, 2010). Kimlik inşa süreçleri çocukların sosyal uyum süreçleriyle yakından ilgilidir. Örneğin kimlik karmaşası yaşayan göçmen bir çocuğun yaşadığı stres aynı zamanda onun okul başarısını ve sosyalizasyon süreçlerini etkileyebilmektedir.

4- İngiltere Çocuk Koruma Sistemine Kısa Bir Bakış

Ulusal İstatistik Ofisi'nin 2011 verilerine göre yaklaşık 56 milyon olan İngiltere nüfusu içindeki çocuk sayısı Londra'da 40.946'dır (ONS, 2021). Aynı zamanda göçmen çocuklar açısından İngiltere hatırı sayılır düzeyde göçmen nüfusa sahip olması dolayısıyla çokkültürlülüğü kendine ilke olarak belirleyen ve bunu yasal bir saygı kültürüyle de destekleyen bir ülkedir.

Göç eden çocukların sosyal uyumunda nesil farklılıkları bulunmaktadır. Göç tecrübesini bizzat yaşayan birinci nesil göçmenlerle, göç edilen ülkede doğan ve büyüyen sonraki nesil göçmenler arasında göç edilen ülkeye uyum bağlamında bariz farklılıklar görülmektedir (Abadan-Unat, 2017). Bu durum yoğun göçmen nüfusa sahip İngiltere'nin çokkültürlü yapısında göçmen çocuklara yönelik politikalara çok boyutlu olarak yön vermektedir. Okullar ve yerel yönetimler başta olmak üzere göçmen çocuklarla çalışan kişiler etnik kökene dayalı ayrımcılığın önlenmesinden sorumludur (Demirel & Bingöl, 2019). Yasal temele rağmen ayrımcılık konusunda yapısal problemler olduğu söylenebilir. İngiltere'deki çokkültürlü ortam, gerçek anlamda etnik köken ayrımcılığının önüne geçebilmiş değildir (Castles & Miller, 2008; Enneli, 2010).

Çocuk hakları perspektifi temelinde inşa edildiği bilinen İngiltere'nin çocuk koruma sistemi, Türkiyeli göçmen çocukları etkileyen bir diğer faktör olarak karşımızda durmaktadır. İngiltere'de 1970'lerden bugüne değişmekte olan sosyal ve kültürel yapının bir sonucu olarak çocuk istismarına ilişkin bilinç artmaktadır. Bu durum özellikle yöneticiler ve çocuk koruma alanında çalışan uzmanlar üzerine baskı yaptığı için çocuk koruma sisteminin “güvenlikçi” bir anlayışa sahip olduğu ifade edilebilir (SPFCP, 2012).

İngiltere'de sosyal hizmetlerin yürütülmesinde ve göç politikalarının uygulanmasında yerel yönetimler ile merkezi kurumlar birlikte çalışmakla birlikte yerel yönetimlerin ağırlıklı olduğu söylenebilir (Özgür, 2009). Hackney Belediyesi'ne bağlı çocuk bakımı hizmetlerinden sorumlu (Head of Looked after Children and Permanency) sosyal hizmet uzmanı olarak çalışan Beter'in (2010) ifadesiyle “hak temelli sosyo-adli çocuk koruma modeli” olarak tanımlayabileceğimiz İngiltere çocuk koruma sisteminin hizmetleri Aile, Çocuk ve Okullardan Sorumlu Devlet Bakanlığı'na

bağlı yerel yönetimler eliyle sunulmaktadır. Yerel yönetimlerce yürütülen mesleki çalışmalar yoluyla çocukların korunma altına alınmasına yönelik uygulamalar şunlardır:

1. Öz aile yanında tedbirler ve hizmetlerle destekleme
2. Koruyucu aile yanında bakım
3. Güvenli birimler olan kurum çatısı altında bakım
4. Evlat edindirme

Bu hizmetleri sağlayıcılar arasında yerel yönetimler, bağımsız teşvik kuruluşları ve gönüllü evlat edinme kuruluşları bulunmaktadır (İzci, 2020; OFSTED, 2018).

İngiltere'deki sosyal koruma temelinde çocuklarla çalışan her kurum sınırları keskin hatlarla çizili bir denetlemeye tabidir (Acar & Pashı, 2021; Beter, 2010). Bu denetlemeler Birleşik Krallık'a bağlı olarak çalışan The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (OFSTED) tarafından⁵ yapılmaktadır. Bunun yanı sıra Londra'da çocuk koruma sistemi çokkültürlü yapıya referansla yerel yönetimler aracılığıyla da yürütülmektedir.⁶

5- İngiltere'de Korunma Gereksinimi Olan Çocuklara Sağlanan Bakım ve Hizmetler

İncinebilir bir grup olarak göçmen çocuklar, çeşitli nedenlerden kötü muamele riski altındadırlar. Bu nedenler; yapısal kaynaklı, ebeveyn ve yakın sosyal çevre kaynaklı ve çocuklara bağlı nedenler olmak üzere üç başlıkta ele alınabilmektedir.

Yapısal sistemde, göçmen çocukların topluma uyum sorunları, yoksulluk, sosyal dışlanma ve toplumsal yalıtımdan bahsedilebilir (Enneli, 2010; Uysal, 2015). *Ebeveyn ve sosyal çevre kaynaklı* incinebilirlik unsurları ebeveynin stresli yaşamı, psikolojik sorunları, madde bağımlılığı, baş etme becerilerinden yoksun oluşu, tek ebeveyn oluşu ve sosyal çevrelerinde çocukların maruz kaldığı sosyal destek sistemlerinden yoksun olma, aile içi şiddet ve istismar gibi sorunlar da toplumsal ya da kurumsal denetleme mekanizmalarına dâhil edilmeme gibi unsurlardır (Çelebi, 2019; Irmak & Artan, 2020). Çocuklara bağlı nedenler arasında göçmen çocukların göç edilen ülkede kendilerini yeterince ifade edememeleri, çok çeşitli travma hikayeleri, akran kitlesinin olumsuz etkileri, biyopsikososyal ve tinsel gelişim süreçlerine bağlı eksiklikler ve uyum sorunlarına bağlı olarak ortaya çıkan radikalleşme gibi örnekler verilebilir.

Çocuğa yönelik kötü muamele (child maltreatment) olarak kavramlaştırılan "çocuklara yönelik ihmal ve istismar", yaygın bilinenin aksine sıklıkla çocuğun yakın çevresinden biri/birileri tarafından gerçekleştirilir ve çok çeşitli nedenlere sahiptir (Beter, 2010; Zastrow & Kirst-Ashman, 2016). Aile içinde veya dışında istismar edilen ve/veya bakım verenler tarafından ihmal edilen çocuklar ise "korunma gereksinimi olan çocuklar" olarak adlandırılır. İngiltere'de korunma gereksinimi olan çocuklara yönelik hizmetler çocuk bakımı (childcare) ve ebeveynlik (parenting) sistemi altındaki

⁵ Bu kurumun hazırladığı raporlar ve raporladıkları kurumlara verdiği puanlar çevrimiçi erişime açık bir şekilde yayınlanmaktadır (OFSTED, 2023).

⁶ Acar ve Pashı'nın (2021) ifadesine göre İngiltere'de yapılandırılmış bir okul sosyal hizmet sistemi ulunmamaktadır. Denetlemede kurumsal merkezîyet ve okullarda ırkçılığa maruz kalan çocuklar için okul sosyal hizmet uygulamalarının olmaması durumu buradaki çokkültürlü ideal yapının varlığına gölge düşürmektedir.

bir dizi sistem üzerinden gerçekleştirilmektedir. Çocuk bakımı hizmetleri çocukların evde veya bir çocuk merkezindeki rutin bakımı ve gözetimi, doğum, çocuk bakıcılığı veya okul için mali yardım hizmetlerini içerirken ebeveynlik hizmetleri doğum teşviki, taşıyıcı annelik, evlat edinme, koruyucu ebeveynlik (foster parenting) gibi hizmetleri içermektedir (United Kingdom Government, 2021). İngiltere'de koruyucu ebeveynlik kapsamındaki sistemde farklı formülasyonlar mevcuttur. Bu sistem Türkiye'deki koruyucu aile modelleri (geçici koruyucu aile modeli, süreli koruyucu aile modeli, uzmanlaşmış koruyucu aile modeli, akraba veya yakın çevre koruyucu aile modeli) (AÇSHB, 2012) ile benzerlik gösterse de aile yanında ve aile dışında koruma bakımından farklılaşmaktadır.

Aile Yanında Koruma

Türkiyeli göçmen çocukları doğrudan etkileyen bir unsur olarak İngiltere çocuk koruma sistemi, ülkenin refah politikasıyla ve çocuk haklarıyla da bağlantılı olarak ihmal ve istismar durumlarında aile yanında bakımı öncelikli seçenek olarak değerlendirmekte ve “en iyi bakım aile yanındaki bakımdır” anlayışını sürdürmektedir. Yasalara göre aile yanında bakımın sağlanabilmesi için gereken tüm çaba, çocuk odaklı bir müdahale çerçevesinde sürdürülmelidir. Bu tür durumlarda çocuğun aile yanında bakımının ve iyilik hâlinin sağlanması için gerekli yardımlar, danışmanlık hizmetleri vs. sağlanmalıdır (Beter, 2010). İngiltere'de koruyucu ailelik kapsamında 2015 yılı itibarıyla devlet koruması altındaki toplam yaklaşık 66 bin çocuktan 51 bin 505'i koruyucu aile kapsamında kalmıştır (Toklucu, 2018). Yasal çerçevenin aile yanında bakımı ve sosyal yardımları desteklemesine karşın uygulamada İngiltere son 20 yıldır kademeli olarak sosyal yardım bütçelerinde kesintiye gitmektedir (Acar & Paslı, 2021). Bu durum dolaylı olarak Londra'daki Türkiyeli çocukları etkilemektedir.

Aile Dışında Bakım

İngiltere'de yetkileri geçmişten günümüze giderek artan yerel yönetimlere bağlı sosyal hizmet uzmanları polisle birlikte çalışırlar ve gerekli gördükleri durumlarda çocukları ailelerden geçici veya kalıcı olarak alabilirler. Bu süreçte çocuk koruma sisteminin çocuk hakları temelli olması dolayısıyla çocukların korunmasında sosyal çalışmacıların “çocuğun yüksek yararını önceleyen” ve “çocuğun beyanını ve beklentilerini esas alan” uygulamaları esastır.

Çocuğun aile dışında bakımı kararı, ailenin itirazına açık bir şekilde mahkeme tarafından verilir ve bu süreçte çocuğa ilgili bakanlık tarafından atanan bir vasi, onu gerekli durumlarda savunur. Aile dışındaki bakım evlat edindirme, koruyucu aile yanında bakım veya kurum bakımı hizmetlerinden oluşan hizmetlerdir. Evlat edindirme durumlarında ebeveynlerin rızası olmaksızın bu kararın verilmesi çok nadir yaşanan bir durumdur. Koruyucu aile yanında bakımda ise varsa öncelikle akrabalar tercih edilmekte, akrabaların koruyucu aile olabilmeleri için özel bir statü olmayıp koruyucu aile olmak için başvuru yapmaları gerekmektedir. İngiltere'de yerel yönetimler ve özel şirketler olmak üzere iki ayrı kategoride yürütülen koruyucu aile hizmetlerinde, koruyucu aile yanında bakılan çocuklar kendi aileleriyle görüşürülür ve sorunların çözüldüğüne kanaat getirildiğinde çocuk ailesinin yanına geri dönebilir. Kurum bakımı hem çocuklar üzerindeki olumsuz etkisi hem de maddi yükü nedeniyle öncelikli olarak tercih edilmez (Acar & Paslı, 2021; Beter, 2010; SPFCP, 2012).

Göçmen çocuklar için özel uygulamalara ilişkin çalışmaların sınırlı sayıda olması çocuk korumada çokkültürlü yapıya dair soru işaretlerini doğurmaktadır. Bu süreçler farklı etnik kökenlerden ve uyruklardan olan tüm çocuklar için aynı şekilde gerçekleşmektedir. Ancak burada çocukların göçle alakalı arka plan özellikleri göz önünde bulundurularak sosyal uyum sorunlarına yönelik çocuk koruma politikalarına bakılmalı, buradan hareketle Londra'daki Türkiyeli çocukların sosyal uyumları üzerinde durulmalıdır.

6- Londra'daki Türkiyeli Çocukların Sosyal Uyum Sorunları

Göç edilen ülkeye sosyal uyumun (cohesion) farklı gibi görünen boyutlarının birbirlerini önemli oranda etkilediği bilinmektedir. Buna Londra'daki Türkiyeli göçmenlerin eğitim ve dil eksikliğine bağlı gelişen istihdam problemleri örnek olarak verilebilir.

Yapılan literatür taramasına göre Londra'da yaşayan Türkiyeli göçmen çocukların sosyal uyumunda özel olarak etkili olan faktörler şu şekilde kategorize edilebilir:Ekonomik bağlamda *yoksulluk ve istihdam problemleri*, *gettolaşma*, *etnik ekonomi* ve buna bağlı olarak varlığını sürdüren *düzensiz göçler*. İkinci olarak sosyal bağlamda *dil problemleri*, *politik/etnik/dinî çatışmalar*, *kültürler arasında çekiştirilmek ve islamofobi*.

Bir refah ülkesi olarak kabul edilen İngiltere hâkim toplumdan keskin hatlarla ayrılan dezavantajlı gruplar barındırmaktadır. Avrupa'da çocuk yoksulluğunda en yüksek oranlara sahip olan ve her üç çocuktan birinin yoksulluk içinde yaşadığı İngiltere'de politikalar çocukların refah içinde yaşamasını sağlama konusunda yetersiz kalmaktadır (İNSAMER, 2018; Crawley, 2009). Azınlık gruplarına dâhil olan göçmen çocuklar, işsizlik⁷ ve yoksulluk konusunda göçmen olmayan çocuklara göre daha dezavantajlı konumdadır. Ayrıca bir işe sahip olmaları durumunda da düşük ücretli işlerde ve ağır koşullarda çalışma riski taşıyan göçmen çocuklar için çocuk yoksulluğu etnik gruba göre de farklılaşmaktadır. Crawley'nin (2009, ss. 52-53) aktardığı verilere göre İngiltere'de yaşayan Bangladeşli, Pakistanlı ve Afrikalı çocuklar en yüksek yoksulluk oranlarına sahiptir. Türkiyeli çocukların yoğun olarak yaşadığı Kuzey Londra da sahip olduğu yoksulluk geçmişi ve ağır çalışma koşullarıyla bilinen bir bölgedir. Londra'da, son 20 yılda %40 dolaylarında seyreden çocuk yoksulluğu 2018 yılında Türkiyeli çocukların yoğun olarak yaşadığı Haringey'de %37,1, Hackney'de %41,3, Islington'da %40,4 ve Enfield'da %39,6 olarak kaydedilmiştir. Bu durumun oluşma nedenleri arasında yüksek konut fiyatları ve yüksek çocuk bakımı maliyetleri ile bu koşullarda bütçe dengesini karşılayabilecek işlerdeki ücret düşüklüğü ifade edilmektedir (CPAG, 2018; Leaser, 2020).

Birçok araştırmada Londra'da yaşayan Türkiyeli göçmenler uzun saatler süren ağır çalışma koşullarından dolayı "eve gidip ancak uyumaya vakitleri olduğundan" bahsetmektedir (Bilecen, 2016; Kalem, 2015; Kesici, 2016). Bununla birlikte aileleriyle iletişimleri ve aynı zamanda etnik, politik ve dinî çatışma ortamında sosyal destek mekanizmaları zayıf olan Türkiyeli çocuklar ve gençler arasında; Şimşek'in (2016)

7 İngiltere'ye ekonomik ve ailevi nedenler veya eğitim nedenleriyle sığınan, Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerden gelmeyen göçmenlerin işsiz kalma olasılığı diğerlerine göre daha yüksektir (Fernández-Reino & Rienzo, 2021).

araştırmasında da önemle belirtildiği üzere çeteleşme, madde bağımlılığı ve okullarda akran zorbalığı⁸ yaygın olarak görülmektedir. Etnik çatışmalar ve kavgalara karışan bu çocukların okul başarılarının da oldukça düşük olduğu ifade edilmektedir (Enneli, 2010; Uysal, 2015). Crawley (2009, ss. 39-41), Birleşik Krallık'ta Hint ve Çinli göçmen çocukların ortalamasının üstünde; Bangladeşli, Pakistanlı, Somalili ve Türkiyeli çocukların ise en düşük başarı oranlarına sahip olduğunu belirtir. Çelebi'nin (2019) Türkçe ve Türk kültürü eğitimi destek kurslarında çalışan öğretmenlerle yaptığı alan araştırmasının sonuçları da sosyokültürel yapıya ve ağır çalışma koşullarına bağlı olarak gelişen aile desteği yetersizliğinin Türkiyeli çocukları sınıf içi uygunsuz davranışlara götürdüğü ve başarısızlığa sürüklediği konusunda yukarıda bahsedilen çalışmaları desteklemektedir.

Enneli'nin (2010) araştırmasına göre ise okullarda başarılı olmak kronik yoksulluğu kırmaya yetmemektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Siyahilerin veya Birleşik Krallık'taki Hint kökenli bireylerin deneyimlerine paralel şekilde Türkiyeli diplomalı ve okul başarısına sahip göçmen gençlerin de İngiltere'de iş bulamadığı ve bunun göçmen çocuk ve gençler arasında kronik uyum sorunlarına neden olduğu görülmektedir. Araştırma, Türkiyeli çocukların önemli problemlerinden olan çetelere karışmanın yapısallaşmış ekonomik ve zenofobik⁹ nedenleri olduğunu ifade ederek politika yapıcılara sorumluluk yüklemektedir.

Türkiyeli göçmen çocukların sosyal uyumlarının önündeki engellerden biri de güçlü bir etnik ekonominin varlığıdır. Bu yapıya bağlı olarak yapılan düzensiz göçler kronik yoksulluğu da özel olarak pekiştirmektedir (Adıgüzel, 2010; Bilecen, 2016; Kalem, 2015). Düzensiz göçmen olarak Londra'ya yerleşen Türkiyeliler, sosyoekonomik sorunlar yaşamakla birlikte kayıt dışı çalışmanın getirdiği stresli ve ağır yaşam koşullarını da deneyimlemektedir.

Türkiyeli göçmenlerin dil sorunlarının, çocukların sosyal uyumlarının ve iyilik hâlinin önündeki en önemli problemlerden biri olduğu ifade edilebilir (Enneli, 2010; Kalem, 2015; Kesici, 2016; Özgür, 2009; Şimşek, 2016; Uysal, 2015). İngilizce yetersizliği; ailelerin çocukları okul hayatında desteklemesine engel olmakta, ailelerle çocuklar arasındaki iletişimi zayıflatmakta ve Türkiyeli çocukları İngilizce konusundaki yetersizlikleri nedeniyle kendilerini kaygılı hissetmeye sevk etmektedir. Aynı zamanda İngilizce bilmemek, doğal olarak toplumsal, siyasal ve ekonomik katılımın önünde bir engel olmaktadır.

Türkiyeli çocuklar için sağlıklı sosyalleşme kaynakları mahiyetinde olan Türkçe ve Türk kültürü destek kurslarının varlığı, çocukların iyilik hâlini olumlu etkilemeleri açısından sosyal uyum için de önemli kurumlar olarak görülmektedir ancak kaynak ve mekân yetersizlikleri, ailelerin ilgisizlikleri ve öğretmenlerin eksiklikleri nedeniyle bu

⁸Şimşek'in (2016) çalışmasındaki katılımcılar, okullarda etnik farklılıklara dayalı akran zorbalığından sıklıkla bahsetmektedir. Katılımcılara göre Türk-Kürt politik/etnik çatışmaları okul hayatına yansımaktadır, okulda Kıbrıs Türk'ü ve Türkiyeli topluluk üyesi olan gençlerin diğer etnik gruplardan gençlerle (Siyahiler, Asyalılar...) yaşadığı çatışmalar da mevcuttur. Bir yandan Türkiyeliler arasında kutuplaştırıcı söylemlerin ve pratiklerin devamı bir yandan da İngiltere'de okullarda sosyal hizmetinin yokluğu, okullardaki akran zorbalığı problemlerinin devam edeceğini düşündürmektedir.

⁹Zenofobi, yabancılara karşı duyulan yersiz bir korkuyu ve nefreti işaret etmekte, "yabancı düşmanlığı" anlamına gelmektedir. Araştırmaya göre Londradaki göçmen çocuklar sosyal hayata entegre olmaya çalışırken yabancı düşmanlığına (zenofobi) maruz kalmakta, bu durum onları dışlanma yaşamadıkları bir sosyoekonomik bir alana, çetelere itmektedir.

kurumlar da işlevlerini gereğince yerine getirememektedir (Uysal, 2015). Yine akran zorbalığına, çeteleşmeye, ayrımcı söyleme maruz kalma ve buna bağlı yaşanan uyum sorunlarıyla ilgili okul sosyal hizmet sistemi -ideal okul sosyal hizmeti sistemi olarak kabul gören- Almanya'ya kıyasla İngiltere'de eksik bir çalışma alanıdır.

Her ne kadar Kuzey Londra'da büyük oranda izole olmuş bir şekilde yaşam sürdürdükleri için islamofobinin Türkiyeli çocuklar için diğer etkenler kadar önemli olduğu ifade edilemese de literatürde islamofobiye dayalı uyum problemlerinden de bahsedilmektedir (İNSAMER, 2018; Kalem, 2015, ss. 62-64).

Tüm bu olumsuz etkenler Türkiyeli göçmen çocukların iyilik hâllerini olumsuz etkilemektedir. Nitekim çeşitli kıstaslara göre hesaplanan ve Londra'yı kapsayan bir iyilik hâli haritasında Türkiyeli çocukların yoğunlukla yaşadığı Kuzey Londra'da¹⁰ iyilik hâlleri puanlarının büyük oranda düşük olduğu görülmektedir (London Datastore, 2020). Bu bağlamda bir sonraki başlıkta Türkiyeli göçmen çocukların mevcut sorunları için olumlu değişimin ve iyilik hâllerinin sağlanmasına odaklanarak bir tartışma yapılmıştır.

7- Ekosistem Teorisi Çerçevesinde Londra'daki Türkiyeli Çocukları Anlamak

Göçmen çocuklar, göçmen çocuğun kişiliği ve öznel becerileri gibi bireysel etkenlerden göç edilen ülkenin göç politikaları gibi yapısal etkenlere kadar birçok durumdan etkilenmektedirler. Bu çocuklar, göç deneyimini bizzat yaşamış olsunlar veya olmasınlar göçmen bir ailede yaşamının getirdiği birtakım zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Ekosistem kuramı, bu zorlukları anlama ve analiz etmede yardımcı olabilecek bütüncül bir kuramdır ve özellikle çocuklarla ve ailelerle çalışmada kullanılır (Danış & Kosova, 2018; Teater, 2015; Zastrow & Kirst-Ashman, 2016; Zorbaz & Bilge, 2019). Zastrow ve Kirst-Ashman'ın (2016) kavramlaştırmasıyla ekosistem kuramı; sistemler kuramı ile ekolojik sistem perspektifini bir araya getiren, bu noktada insan davranışı ve sosyal çevreyi açıklarken “çevresi içinde birey” ve “bireyi çevreleyen sistemlere” dikkat çeken bir yaklaşım olarak tanımlanır. Bu teorik çerçeveden bakıldığında davranış; yalnızca bireyin psikolojik durumuyla değil aynı zamanda onu çevreleyen politik olaylarla, kültürlerle ve inançlarla, etnik farklılıklarla ve belirli bir grubu doğrudan etkileyen çeşitli yaşam olaylarıyla birlikte anlaşılabilir (Danış, 2006). Bu anlamda özellikle göçmen çocuklarda sıklıkla görülen radikalleşme, çeteleşme, bağımlılık gibi eğilimlerin yapısal ve sistemsel nedenleri olduğu ifade edilmelidir.

Enfield'da yaşayan Türk kökenli bir göçmen çocuğu çoklu sistemler içinde, olası alt sistemleriyle birlikte betimlemeye çalışan Şekil 1, Zastrow ve Kirst-Ashman'ın (2016) çalışmasında yer alan “Çoklu Sistemlerle İlişkili İnsan Davranışı” modelinden uyarlanmıştır ve Londra'daki Türkiyeli çocukları anlamak açısından yardımcı olabilir.

¹⁰Londra için daha kapsamlı güncel veriler için bakınız: (ONS, 2023).

Şekil 1: Çoklu sistemlerle ilişkili insan davranışı modeli

Yukarıdaki şekilde gösterilen “makro, mezo ve mikro sistem” kavramları, Türkiye’li göçmen çocukları anlamada önem taşır. Bu kavramlaştırmalar yoluyla herhangi bir sorunun hangi kanallarla çözülebileceği ve hangi sistemlerden etkilendiği daha rahat görülebilir. Mikro sistemlere dair betimlemeler bireyin psikolojik durumuyla yakından ilgili olan süreçleri içerdiği ve sosyal hizmetin bireyle çalışma yönteminde (klinik) kullanılmaktadır. Bu çalışmada değindiğimiz kavramların daha çok içine girdiği mezo ve makro sistemlerin ise toplumla ve grupta çalışma yöntemleriyle ilintilidir ve iyilik hâlinde olumlu değişim için önyak oldukları ifade edilebilir.

“Çevresi içinde birey” odaklanan ekolojik sistem yaklaşımını ve kavramlarını örneklendirirken Teater (2015), hâkim kültürle ve iş imkanlarıyla fiziksel/mekânsal etkileşimsizliğin Illinois’deki Afro-Amerikan ailelerin gettolaşmalarına ve bu sonucun da bu ailelerdeki bireylerin kimlik problemlerine etkisinden bahseder. Bu örneğe paralel olarak Londra’daki Türkiye’li varlığının kısa tarihinin ve bu göçmenlerin içe kapanık yaşamlarının, onların İngilizce öğrenmesine etkisi olduğu ifade edilebilir. İngilizce bilmeme durumları ise bu göçmenleri ekonomik, siyasal ve sosyal katılımdan uzakta tutmaktadır. Bu içe kapanıklığın ve yukarıda bahsi geçen çeşitli sorunların yapılaşmış başka bir örneği olarak Kreuzberg’deki Türkiye’lilerden bahsedilebilir (Abadan-Unat, 2017). Kaya ve Kentel’in (2005) çalışmalarında kronik işsizlik, yoksulluk ve dışlanma döngüsü içinde oldukları ifade edilen bu göçmen topluluğunun da tıpkı Londra’da yaşayan Türkiye’liler gibi dil sorunları, radikalleşmiş dinî ve siyasal grupları, politize ve “küçük bir Türkiye” hâline gelmiş “gettoları” olduğu görülmektedir. Bu örnekler de yine göçmen topluluklarının yaşadıkları problemleri anlamada ekosistem teorisi gibi çok boyutlu yaklaşımların gerekliliğini vurgular niteliktedir.

Çalışma boyunca literatürden yararlanarak yaptığımız betimlemeler göstermektedir ki Londra’daki Türkiye’li çocukların yukarıda görselleştirilen

çoklu sistemler içindeki çeşitli sorunları birbirleriyle ilintilidir. Çocukların karşı karşıya oldukları; aile içi iletişim eksiklikleri onların okul hayatına, politik anlamda kutuplaşmış getto ortamı akran zorbalığının gelişmesine, ekonomik ve xenofobik yapısal problemler kronik yoksulluk problemlerine etki edebilmektedir. Bu türden tespitlerin bizzat sahadan yapılabilmesi ve sistemler arasındaki etkileşimlerin açığa çıkarılabilmesi için ise toplumla çalışma yönteminden bahsedilebilir.

Toplumla çalışma; çalışma boyunca bahsettiğimiz Londra’da yaşayan göçmen çocukların “çevresinde” ve “çoklu sistemlerinde”, “olumlu değişime” neden olabilecek önemli bir sosyal hizmet yöntemi olarak karşımızda durmaktadır. Fiziksel ya da ortak çıkarılara dayalı yakın ilişkide olan bir topluluğa (community) dair betimsel analizler yapmak ve toplulukla iş birliği hâlinde yapılan bu analizler neticesinde topluluğun sorun alanına dair olumlu değişim yaratmak için eylem planları üretip uygulamak toplumla çalışma yönteminin görev alanına girmektedir.

8- Sonuç

Londra’daki Türkiyeli göçmen çocuklar, buldukları özel çevre içinde çokkültürlü bir şehirde yaşama, gettolaşma, güçlü bir etnik ekonomiye sahip olma gibi çok çeşitli unsurlarla karşı karşıyadır. Bu çeşitli unsurlar hem Londra’da yaşayan Türkiyeli çocukları biricik kılarak onlara has bir inşa süreci sağladıkları için çok kıymetlidirler hem de onları incinebilir kılan özellikler açısından eleştirilmeye açıktırlar.

Türkiye’nin güncel politik, etnik ya da dinî meselelerinin ulusaşırı mekânlara¹¹ taşınması, hâlihazırda ayrımcılığa açık olan göçmenleri daha da incinebilir hâle getirmesi açısından özellikle tartışılmalıdır. Göçmen çocukların sağlıklı kimlik oluşumunun ve sosyal uyumunun önünde önemli bir engel oldukları için bu türden ayrıştırıcı pratiklerin, birleştirici pratiklere ve söylemlere dönüşmesinde bu alandaki aktörlere önemli görevler düşmektedir.

İngiltere kaynaklarında Türk nüfusun Asyalı, Afrikalı ve/veya Siyahi olan gruplardan farklı olarak “diğer etnik grupların içerisinde” eritildiği görülmektedir. Her şeyden evvel Londra evreninde Türkiyeli çocukların verileri ortaya koyulmalıdır. Ulusal İstatistik Kurumu (ONS, 2023) verilerinin spesifik çalışmalarında Türkiye’den göç eden nüfusa dair net olmayan veriler bu ihtiyacı doğurmaktadır.

İşsizlik, emeğin sömürülmesi, yoksulluk gibi faktörler Londra’daki Türkiyeli göçmen çocukları olumsuz olarak etkileyen diğer unsurlarla kuvvetli bir bağlantıya sahiptir. Ağır çalışma koşulları; stresi ve aile içi şiddeti tetiklerken aynı zamanda düşük eğitim seviyesi ve dil problemleri de ağır çalışma koşullarına mecbur kalmanın bir nedeni olmaktadır. Bu tür kronik incinebilirlik durumlarında sosyal hizmet uygulamaları, sosyal adalet ve insan hakları temelinde çalışan profesyonel bir güçlendirme mesleği olarak olumlu değişimi sağlamak için toplumla çalışma yöntemini içermektedir. Londra’daki Türkiyeli çocukların güçlendirilmesi için bir dizi toplumla çalışma uygulaması planlanmalıdır. Bu uygulamalar Londra’daki sosyal politikalara yön veren kampanyalar, sivil toplum kaynaklarıyla buluşma, aktivasyon ve güçlenme odaklı olmalıdır.

¹¹Ulusaşırı mekânlarla ulusaşırı göç arasında güçlü bir bağlantı vardır. Ulusaşırı göç araştırmaları, göçün nedenlerini açıklamaktan ziyade, alıcı ülkelere göç etme ve bu ülkelere entegre olma tarzındaki yeni gerçekliği tarif etmeye çalışmaktadır. “Ulusaşırı mekân” ifadesi; sınır ötesi eylemlerin, göçmenlerin gerçekliklerinin ve aktivitelerinin düzenli ve sürekli bir parçası hâline geldiği bir ortamı betimlemektedir.

Uluslararası bir mekânda yaşayan Türkiyeli göçmen çocukların kültürler arasında çekiştirilmemesi ve kendilerine has olarak oluşturdukları çoklu kimliklerinin desteklenmesi gerekmektedir. Bu çoklu kimliklerin herhangi bir kimlik belirleyicisi (inanç, etnik, politik vb.) üzerinde bir tehdit olmaktan ziyade göçmen çocukları özel kılan bir zenginlik olduğu ifade edilmelidir.

İngiltere'nin liberal refah rejiminin ve bürokratik/güvenlikçi yapıya sahip çocuk koruma sisteminin getirdiği yapısal problemler, ülkedeki göçmen çocukları etkileyen bir sistem unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Londra bağlamında ise Türkiyeli çocukların;

- Politize olmuş bir uluslararası alanda yaşama,
- Gettolaşma,
- Okul başarısızlığı ve okullarda akran zorbalığı,
- Çeteleşme ve madde bağımlılığı,
- Türkçe ve Türk kültürü destek kurslarındaki kaynak ve öğretmen eksiklikleri,
- Dil problemleri,
- Sosyal-destek sistemlerinde yetersizlik,
- Aile içi iletişim eksikliği,
- Yoksulluk problemleriyle baş başa olduğu görülmüştür.

Yaşanan bu sorunların birçoğu Avrupa genelinde artan islamofobi ile paralel zenofobi ve İngiltere'de okul sosyal hizmeti yapısının olmamasıyla ilişkilidir.

Birey, aile, topluluklar ve toplumla çalışan sosyal hizmet uzmanlarının alametifarıkası sosyal sorunlara “bütüncül” bir pencereden bakıyor olmalarıdır. Ekosistem teorisinin sunduğu bu perspektifle kişinin psikososyal sorunlarının yanı sıra mevcut sosyolojik yapının ortaya koyduğu sorunların aktif çözümünde sosyal hizmet uzmanları profesyonel uygulamalar gerçekleştirmektedir. Toplumun ihtiyaçlarının karşılanması ve barınma, sağlık, eğitim ve toplum kalkınması gibi alanlardaki sorunların çözümünde toplumla çalışma işlevsel bir sosyal hizmet yöntemidir.

Londra'da göçmen gruplarla çalışan okullarda sosyal hizmet uzmanlarının olması mevcut sorunlar için çözüm kaynağı teşkil edecektir. Okul sosyal hizmetinde çocuk korumanın yanında baskı ve ayrımcılık karşıtı uygulamaların varlığı göçmen çocuklara yönelik ihmal, istismar, ırkçı söylem ve baskıyla mücadelede koruyucu ve önleyici uygulamaları getirecektir.

Ekosistem teorisi bireylerin çevreleriyle uyum içinde yaşamaları için “adaptasyon” ve “etkileşim” vurgusu yapmaktadır. Birey-çevre uyumunda Türkiyeli göçmenlerin baş etme mekanizmaları, gelişim süreçleri, yaşam stresörleri, gelecek planları gibi unsurlar çocuk-aile-toplum ekseninde değerlendirilmelidir. Göç deneyiminde çocukların sosyal uyum sorunlarına yönelik olarak ekosistem teorisinin sunduğu Çoklu Sistemlerle İlişkili İnsan Davranışı Modeli uygulamaları için toplumla çalışma müdahalesine ihtiyaç vardır. Uyum ve denge üzerine kurulu bu modelden yola çıkarak yapılan Londra'daki Türkiyeli göçmenler için toplumla çalışma örnekleri, olumlu değişimi sağlamada aracı rolü oynayabilir. Bu çalışmalar spesifik ve örgütsel düzeyde istihdamdan eğitime kadar bir dizi planlamayı gerektirmektedir. Bunun için sosyal hizmetin toplumla çalışma uygulamaları burada yaygınlaştırılmalıdır.

Alanyazın incelendiğinde Londra'daki Türkiyeli göçmenlerin sosyal uyumlarına dair spesifik çalışmaların sınırlı olduğu, çocuklar özelinde ise yetersiz kaldığı aşikârdır. Hem İngiltere'deki çocuk politikalarını hem de Londra'daki Türkiyeli çocukları ve çevrelerini bütüncül olarak ele alması açısından Londra'daki Türkiyeli göçmenlere dair bilimsel çalışmalara perspektif kazandırabilecek bu çalışmanın öznelere yönelik bir dizi sosyal destek mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir. Bunun için toplumsal dayanışma ve sivil örgütlenmenin ötesinde politik aktivasyon gereklidir.

İçe kapalı ve gettolaşmış yaşamın bir diğer dezavantajı, yaşanılan ülkenin sistemi konusunda eksik bilgilere sahip olmaktır. Londra'daki Türkiyeli ailelerin; yararlanabilecekleri sosyal destek sistemlerinden, İngiltere'nin çocuk koruma sisteminden ve çocuklarının geleceklerine dair çeşitli projeksiyonlardan haberdar edilmesi, Türkiye'deki ilgili kurum ve kuruluşların yurtdışında yaşayan Türkiyeli vatandaşlara dair sorumlulukları açısından dile getirilmelidir. Bunun için sosyal uyum projelerinin sosyal hizmet uzmanlarınca yürütülmesi Türkiyeli göçmen çocukların güçlendirilmesi için elzemdir.

Türkiyeli çocukların yaşadığı sorunların nedenlerinin ve çözümlerinin tartışılması için hem İngiltere'deki Türkiyeli çocuklara hem de bu çocukları etkileyen kurumlara yönelik kültüre duyarlı akademik çalışmalar artırılmalı, uluslararası düzeyde toplantılar düzenlenerek bu konunun önemi vurgulanmalıdır.

MAKALE BİLGİ FORMU

Yazar(lar)ın Katkıları: Yazar çalışmaya %50, %50 katkı sunmuştur.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Destek/Destekleyen Kuruluşlar: Bu araştırma için herhangi bir kamu kuruluşundan, özel veya kâr amacı gütmeyen sektörden hibe alınmamıştır.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: "Londra'daki Göçmen Çocuklara Ekosistem Penceresinden Bakmak" başlıklı çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir. Yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmadığı yazar tarafından beyan edilmiştir.

Doküman Künyesi

Kitaplar

- Abadan-Unat, N. (2017). *Bitmeyen göç: Konuk işçilikten ulus-ötesi yurttaşlığa* (3. bs.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Castles, S. ve Miller, M. J. (2008). *Göçler çağı: Modern dünyada uluslararası göç hareketleri*. (B. U. Bal ve İ. Akbulut, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, A. & Kentel, F. (2005). *Euro-Türkler: Türkiye ile Avrupa Birliği arasında köprü mü, engel mi?: Almanya-Türkleri ve Fransa-Türkleri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Şimşek, D. (2016). *Ulasışırı kimlikler & Londra'da Kıbrışlı Türk, Kürt ve Türk göçmen çocukları* (1. bs.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Makaleler

- Adıgüzel, Y. (2010). Diyasporadaki kimlik algılamalarına göç tipinin etkisi: Almanya ve İngiltere Türk toplumlarının karşılaştırılması. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(20), 97-119.
- Bilecen, T. (2016). Londra'da gelişen türkiyeli etnik ekonominin sosyal hayata yansımaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 1714-1728. doi:10.17719/jisr.20164317740
- Çelebi, C. (2019). Views of teachers working at Turkish schools in England about students' misbehaviors in classroom. *Research on Education and Psychology*, 3(2), 164-184.
- Çoştu, Y. (2009). Londra'da Türklere ait dini organizasyonlar. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(16), 77-100.
- Demirel, F. ve Bingöl, H. M. (2019). Göçmen çocukların okullarda ilk karşılanması: İngiltere örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8(3), 1882-1901.
- Enneli, P. (2010). Eğitimin ikinci nesil gençlerin istihdamına etkisi üzerine bir tartışma: Londra'da yaşayan türk gençler örneği. *ISGUC, The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 12(4), 51-66. doi:10.4026/1303-2860.2010.0157.x
- İzci, L. (2020). Türkiye ve İngiltere'de koruyucu aile sisteminin karşılaştırması. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt yok, (50), 140-163. doi:10.48070/erusosbilder.740035
- Kalem, A. S. (2015). Türk çayına süt katmak: Londra'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin gündelik hayatları. *İnsan & Toplum Dergisi (The Journal of Human & Society)*, 5(10), 43-72. doi:10.12658/human.society.5.10.M0150
- Kesici, M. R. (2016). Londra'da Türkiyeli göçmenlerin emek piyasalarında ayrımcılık deneyim ve algıları. *Göç Dergisi*, 3(2), 261-281. doi:10.33182/gd.v3i2.582
- Şeker, B. D. & Sirkeci, İ. (2014). Birleşik Krallık'daki Türkiye kökenli kadınlarda yaşam doyumu: Kimlik, kültürleşme ve ayrımcılık. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(34), 69-81.

- Uysal, A. (2015). Bir diaspora mekânı olarak Londra Türk okulları. *Journal of International Social Research*, 8(41), 756-756. doi:10.17719/jisr.20154115055
- Uysal, A. (2016a). Londra'daki Türk nüfusun mekânsal dağılımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, cilt yok, (33), 534-565. doi:10.14781/mcd.61591
- Uysal, A. (2016b). Londra'daki Türkçe konuşan topluluğa ait çocukların ulusaşın mekanlarda duygusal coğrafyaları. *Göç Dergisi*, 3(1), 99-119. doi:10.33182/gd.v3i1.557
- Yılmaz, İ. (2004). Marriage solemnization among Turks in Britain: The emergence of a hybrid Anglo-Muslim Turkish law. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 24(1), 57-66. doi:10.1080/1360200042000212232

Tezler

- Beter, Ö. (2010). *Türkiye'de ve İngiltere'de çocuk koruma sistemleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Raporlar

- CPAG (Child Poverty Action Group). (2018). Child Poverty in London Facts. <https://cpag.org.uk/child-poverty-london-facts> adresinden erişildi.
- Crawley, H. (2009). *The situation of children in immigrant families in the United Kingdom*. Innocenti Working Papers (C. 2009/18). Florence: UNICEF Innocenti Research Centre.
- Fernández-Reino, M. & Rienzo, C. (2021). Migrants in the UK labour market: An overview-migration observatory-the migration observatory. The Migration Observatory, <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/migrants-in-the-uk-labour-market-an-overview/> adresinden erişildi.
- İNSAMER (İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar). (2018). Birleşik Krallık ve Müslümanlar Ekim 2018 Raporu. <https://www.insamer.com/tr/uploads/pdf/rapor-birlesik-krallik-ve-muslumanlar.pdf> adresinden erişildi.
- Leeser, R. (2020, 27 Mart). Poverty in London 2018/19 Statistics. London Datastore. <https://data.london.gov.uk/blog/poverty-in-london-2018-19/> adresinden erişildi.
- London Datastore (2020). London ward well-being scores. <https://data.london.gov.uk/london-ward-well-being-scores/> adresinden erişildi.
- OFSTED (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills). (2018). Children's social care in England 2017-18 Official Statistics. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/640571/Childrens_social_care_data_in_England_2017_-_main_findings.pdf adresinden erişildi.
- OFSTED (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills). (2023). Find an inspection report and registered childcare. <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted> adresinden erişildi.
- ONS (Office for National Statistics). (2021). *Nomis official labour market statistics*. <https://www.nomisweb.co.uk/> adresinden erişildi.
- ONS (Office for National Statistics). (2023). Cencus2021data and analysis from cencus

2021, <https://www.ons.gov.uk/> adresinden erişildi.

SPFCP (The Swiss Project Fund for Child Protection). (2012). *Child protection systems: An international comparison of good practice examples of five countries (Australia, Germany, Finland, Sweden, United Kingdom) with recommendations for Switzerland Technical Report*.

United Kingdom Government (2011). List of ethnic groups. <https://www.ethnicity-facts-figures.service.gov.uk/style-guide/ethnic-groups> adresinden erişildi.

United Kingdom Government (2021). Childcare and Parenting. <https://www.gov.uk/browse/childcare-parenting> adresinden erişildi.

Görsel Yayınları

Acar, H. & Pashi, F. (2021, 17 Ocak). İngiltere’de çocuk koruma politikaları ve sosyal hizmet. İngiltere’de Çocuk Koruma Politikaları ve Sosyal Hizmet. Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği. [video dosyası]. <https://www.youtube.com/watch?v=bbmTpqQODHY> adresinden erişildi.

Kaynakça

Abadan-Unat, N. (2017). *Bitmeyen göç: Konuk işçilikten ulus-ötesi yurttaşlığa* (3. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Acar, H. & Pashi, F. (2021, 17 Ocak). İngiltere’de çocuk koruma politikaları ve sosyal hizmet. İngiltere’de Çocuk Koruma Politikaları ve Sosyal Hizmet. Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği. [video dosyası]. <https://www.youtube.com/watch?v=bbmTpqQODHY> adresinden erişildi.

AÇSHB (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı). (2012). *Koruyucu aile yönetmeliği*.

AÇSHB (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı). (2018). *Yurtdışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler 2018 Yılı Raporu*. <https://www.csgb.gov.tr/media/50211/diyih-2018-raporu.pdf> adresinden erişildi.

Adıgüzel, Y. (2010). Diasporadaki kimlik algılamalarına göç tipinin etkisi: Almanya ve İngiltere Türk toplumlarının karşılaştırılması. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(20), 97-119.

Beter, Ö. (2010). Türkiye’de ve İngiltere’de çocuk koruma sistemleri. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Bilecen, T. (2016). Londra’da gelişen Türkiyeli etnik ekonominin sosyal hayata yansımaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 1714-1728. doi:10.17719/jisr.20164317740

Castles, S. & Miller, M. J. (2008). *Göçler çağı: Modern dünyada uluslararası göç hareketleri*. (B. U. Bal & İ. Akbulut, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

CPAG (Child Poverty Action Group). (2018). Child poverty in London facts. <https://cpag.org.uk/child-poverty-london-facts> adresinden erişildi.

Crawley, H. (2009). The situation of children in immigrant families in the United Kingdom. *Innocenti Working Papers* (C. 2009/18). Florence: UNICEF

Innocenti Research Centre. doi:10.18356/4103b109-en

- Çelebi, C. (2019). Views of teachers working at Turkish schools in England about students' misbehaviors in classroom. *Research on Education and Psychology*. 3(2), 164-184.
- Çoştu, Y. (2009). Londra'da Türklere ait dini organizasyonlar. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 8(16), 77-100.
- Danış, M. Z. & Kosova, B. B. (2018). A study on the children in need of protection and their family: A case example. *Türk Uygulamalı Sosyal Hizmet Dergisi*. 1(1), 13-17.
- Danış, M. Z. (2006). Davranış bilimlerinde ekolojik sistem yaklaşımı. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 45-54. doi:10.21560/spcd.05027
- Demirel, F. & Bingöl, H. M. (2019). Göçmen çocukların okullarda ilk karşılaşması: İngiltere örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*. 8(3), 1882-1901.
- Enneli, P. (2010). Eğitimin ikinci nesil gençlerin istihdamına etkisi üzerine bir tartışma: Londra'da yaşayan Türk gençler örneği. *ISGUC, The Journal of Industrial Relations and Human Resources*. 12(4), 51-66. doi:10.4026/1303-2860.2010.0157.x
- Fernández-Reino, M. & Rienzo, C. (2021). Migrants in the UK labour market: An overview-migration observatory-the migration observatory. *The Migration Observatory*, <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/migrants-in-the-uk-labour-market-an-overview/> adresinden erişildi.
- Irmak, H. S. & Artan, T. (2020). Göçmen çocuklarda sağlık ihmali ve sağlık ihmalinin göstergeleri. M. Z. Danış (Ed.), *Sağlıkta sosyal ve güncel konular içinde* (ss. 87-107). Ankara: Detay Yayıncılık.
- İNSAMER (İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar). (2018). Birleşik Krallık ve Müslümanlar Ekim 2018 Raporu. <https://www.insamer.com/tr/uploads/pdf/rapor-birlesik-krallik-ve-muslumanlar.pdf> adresinden erişildi.
- İzci, L. (2020). Türkiye ve İngiltere'de koruyucu aile sisteminin karşılaştırması. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt yok, (50), 140-163. doi:10.48070/erusosbilder.740035
- Kalem, A. S. (2015). Türk çayına süt katmak: Londra'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin gündelik hayatları. *İnsan & Toplum Dergisi (The Journal of Human & Society)*. 5(10), 43-72. doi:10.12658/human.society.5.10.M0150
- Kaya, A. & Kentel, F. (2005). *Euro-Türkler: Türkiye ile Avrupa Birliği arasında köprü mü, engel mi?: Almanya-Türkleri ve Fransa-Türkleri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kesici, M. R. (2016). Londra'da Türkiyeli göçmenlerin emek piyasalarında ayrımcılık deneyim ve algıları. *Göç Dergisi*, 3(2), 261-281. doi:10.33182/gd.v3i2.582
- Leeser, R. (2020, 27 Mart). Poverty in London 2018/19 Statistics. London Datastore. <https://data.london.gov.uk/blog/poverty-in-london-2018-19/> adresinden erişildi.

- London Datastore (2020). London ward well-being scores. <https://data.london.gov.uk/london-ward-well-being-scores/> adresinden erişildi.
- Miller, G. (1997). Contextualizing Texts: Studying Organizational Texts, in Context and Method in Qualitative Research (ed. Gale Miller and Robert Dingwall). Thousand Oaks, CA:Sage.
- OFSTED (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills). (2018). Children's social care in England 2017-18 Official Statistics. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/640571/Childrens_social_care_data_in_England_2017_-_main_findings.pdf adresinden erişildi.
- OFSTED (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills). (2023). Find an inspection report and registered childcare. <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted> adresinden erişildi.
- ONS (Office for National Statistics). (2021). *Nomis official labour market statistics*. <https://www.nomisweb.co.uk/> adresinden erişildi.
- ONS (Office for National Statistics). (2023). Cencus2021data and analysis from cencus 2021, <https://www.ons.gov.uk/> adresinden erişildi.
- Özgür, Ö. (2009). Çokkültürcü sosyal hizmet uygulamasına eleştirel bir bakış: Londra'dan bir örnek. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- SPFCP (The Swiss Project Fund for Child Protection). (2012). *Child protection systems: An international comparison of good practice examples of five countries (Australia, Germany, Finland, Sweden, United Kingdom) with recommendations for Switzerland Technical Report*.
- Şeker, B. D. & Sirkeci, İ. (2014). Birleşik Krallık'daki Türkiye kökenli kadınlarda yaşam doyumu: kimlik, kültürleşme ve ayrımcılık. *Türk Psikoloji Yazıları*. 17(34), 69-81.
- Şimşek, D. (2016). *Uluslararası kimlikler & Londra'da Kıbrıslı Türk, Kürt ve Türk göçmen çocukları* (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Teater, B. (2015). *Sosyal hizmet kuram ve yöntemleri: Uygulama için bir giriş*. (A. Karatay, Ed.) (1. Baskı.). Ankara: Nika Yayınevi.
- Toklucu, D. K. (2018). *Dezavantajlı çocukları topluma kazandırmak* (Analiz No: 225). İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA).
- United Kingdom Government (2011). List of ethnic groups. <https://www.ethnicity-facts-figures.service.gov.uk/style-guide/ethnic-groups> adresinden erişildi.
- United Kingdom Government (2021). Childcare and parenting. <https://www.gov.uk/browse/childcare-parenting> adresinden erişildi.
- Uysal, A. (2015). Bir diaspora mekânı olarak Londra Türk okulları. *Journal of International Social Research*, 8(41), 756-756. doi:10.17719/jisr.20154115055
- Uysal, A. (2016a). Londra'daki Türk nüfusun mekansal dağılımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, cilt yok, (33), 534-565. doi:10.14781/mcd.61591
- Uysal, A. (2016b). Londra'daki Türkçe konuşan topluluğa ait çocukların uluslararası

mekanlarda duygusal coğrafyaları. *Göç Dergisi*, 3(1), 99-119. doi:10.33182/gd.v3i1.557

Yılmaz, İ. (2004). Marriage solemnization among Turks in Britain: The emergence of a hybrid Anglo-Muslim Turkish law. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 24(1), 57-66. doi:10.1080/1360200042000212232

Zastrow, C. & Kirst-Ashman, K. (2016). İnsan davranışı ve sosyal çevre 1. (D. B. Çiftçi, Ed.) (2. Baskı.). Ankara: Nika Yayınevi.

Zorbaz, O. & Bilge, F. (2019). Suça sürüklenen çocukların değerlendirilmesinde ekolojik sistem yaklaşımının kullanımı: Olgu sunumu. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 793-813. doi:10.21560/spcd.v19i49119.506405

Extended Abstract

Viewing Migrant Children in London from Ecosystem Perspective

Fatmanur ALSANCAK

Zehra Nur KESKİN

Migration from Turkey to England was primarily driven by economic reasons, especially in terms of the textile factories, from the 1920s until the late 1960s. The initial migrations were followed by Alevi individuals in the early 1970s due to various conflicts and later by individuals of Turkish and Kurdish origin who were victims of the 1980 military coup and the repressive atmosphere of that period. These later migrations to England were mostly through asylum seeking. In the 1990s, there were also asylum migrations to England due to human rights violations against individuals of Kurdish origin in Turkey. Lastly, the ongoing migrations since the late 1990s have been characterized by irregular migrations and revolve around economic and political asylum.

The environment in which Turkish immigrant children living in London find themselves distinguishes them from Turkish immigrant children living in other geographies. However, there is a lack of examination of children as subjects in migration studies, and specifically, there is a scarcity of research on Turkish children living in London due to the short history of migration from Turkey to England. This study focuses on immigrant children who construct their own identities and are considered as individuals “within their environments” in terms of potential vulnerabilities they may face in the country of migration. Based on the foundational principles of social work, namely social justice and human rights, with a specific emphasis on child rights, this study is an introductory exploration of the social integration experiences of Turkish immigrant children in London, considering the limited existing literature on the topic.

This study is designed using a qualitative research design in line with its overall objective. It examines existing studies on the children of families who migrated from Turkey to London within the immigrant population. Newspaper articles, magazines, online news, reports from non-governmental organizations and governmental agencies, developments, and statistical data related to the phenomenon of migration from Turkey to London were reviewed. Within the scope of document analysis, studies on the conditions of Turkish children in London, particularly focusing on migration to

the UK, were investigated, and document analysis techniques were employed in the analysis of these studies.

The ecosystem theory is an interdisciplinary approach that examines social functionalities and harmony within and between societies, considering individuals in connection with other systems rather than in isolation. In complex social phenomena such as migration, the micro, meso, and macro dimensions of the ecosystem theory are considered together, focusing on the relationship between migrants and their environment. The complex structure of migrant children in London also allows for an examination of the subject through the lens of ecosystem theory. The perspectives presented in the documents obtained in the study were discussed in relation to the concept of social integration emphasized by the ecosystem approach, with a focus on children of migrant backgrounds.

All the scanned documents were analysed by categorizing them under the general framework of social integration issues, including migration, multicultural living experiences, education, work life, and social practices. Based on this categorization, the findings were re-evaluated under two main headings: the child protection system in the UK and the social integration issues of the Turkish immigrant population living in London. Descriptive inferences were made based on the data obtained, and the findings were interpreted from the perspective of the ecosystem theory commonly used in sociocultural studies. The research is a descriptive study in terms of the function of knowledge.

According to the literature review conducted, factors that specifically influence the social integration of Turkish immigrant children living in London can be categorized as follows: poverty and employment problems in the economic context, ghettoization, ethnic economy, and the resulting irregular migrations. Secondly, language problems, political/ethnic/religious conflicts, being torn between cultures, and Islamophobia in the social context. All of these negative factors have an adverse impact on the well-being of Turkish immigrant children.

The descriptions we have made throughout the study using the literature show that the various problems of Turkish children in London, visualized in “Figure 1: Human Behavior Associated with Multiple Systems,” are interconnected. The lack of communication within families can affect their school life, a politically polarized ghetto environment can lead to peer bullying, and structural economic and xenophobic problems can contribute to chronic poverty issues. To be able to make such observations directly from the field and reveal the interactions between systems, community work can be mentioned as a method. Community work stands as an important social service method that can cause positive change within the “environment” and “multiple systems” of the migrant children living in London, as we mentioned throughout the study. In UK sources, it is observed that the Turkish population is assimilated “among other ethnic groups” differently from groups of Asian, African, and/or Black origins. In this context, the data of Turkish children in the London population should be revealed as a priority. Turkish immigrant children living in an international space should not be torn between cultures, and their multiple identities, which they have formed uniquely, and should be supported. These multiple identities should be considered as a richness that distinguishes migrant children rather than a threat to any identity marker (belief, ethnic, political, etc.).

It is evident from the literature examined that there is a limited number of specific studies on the social integration of Turkish immigrants in London, particularly concerning children. To provide a perspective on scientific studies regarding Turkish immigrants in London and to comprehensively address both child policies in the UK and Turkish children and their environments in London, a series of social support mechanisms should be established for the subjects of this study. In addition to social solidarity and civil organization, political activation is also necessary.